

DOKUMENTUM

HOLLÓSI SIMON EGY ISMERETLEN LEVELE

(Közli: Murádin Jenő)

Hollósi és a nagybányaiak szakítása, a kolóniaalapító mester és pályatársai közti ellentétek földrejtése bonyolult kutatói feladat. Réti Istvántól Németh Lajosig többen megpróbálkoztak a kibogozásával. A fájdalmas döntés – megválása Nagybányától – eredő nyilvánvalóan történeti és személyes okokra vezethetők vissza. Újabban fölbukkant források is árnyaltabbá teszik a választ, közelebb visznek a titok megfejtéséhez. Ilyen összefüggésben is érdekes a nagybányai múzeum irattárában fölbukkant dokumentum, egy Hollósy-levél az utolsó nagybányai nyár előkészületeiről. A Münchenből érkezett üzenet *Gellért Sándor nagybányai polgármesternek* szól. Hollósy értesíti őt terveiről, többek között arról, hogy már akkor – 1901 tavaszán – érlelődött benne az elköltözés gondolata. E levélben merült föl az a terv, hogy az iskolát Hollósy Felsőbányára, Koltóra vagy éppen a távoli Tátrafüredre költöztesse.

München, 1901. márc. 9.

Kedves Barátom

Azt hittem, ki akarsz éhezteni a válasszal – nem akartam leveled előtt alkalmatlankodni a legszükségesebbel sem.

Ma arra kérek, hogy végre egyezzünk meg abban, hogy a város érdeke éppúgy, mint a miénk, a jövőnek tenni a szolgálatokat – nem személyeknek, se itt, se ott...

Ne feledkezz meg arról, hogy: az idén többen jönnek Párizsból, mint az előző években jöttek, egyáltalán évről évre nő az iskola létszáma.

Nagyon leköteleznél velem, ha a városban kiadandó lakásokat, utca, házsám, név és árral össze tudnád iratni, hogy mire odaérünk, ezzel is könnyebben tudják tájékoz[ot]ni magukat azok majd, akik ott teljesen idegenek.

Kérni foglak főképp arra, hogy a ligeti vendéglő végtére emberibb kezekbe kerülhessen –, máig olyan bérlők voltak ott, akik azt vélték, hogy minden elkövetett bűneikért a Ligetbe fog kelleni egy nyáron át meggazdagodniok, a lehető legromdább kiszolgálás mellett még ők panaszokdottak.

Ha csak lehetséges, renováltassátok ott az egész környéket, a vendéglő helyiségét kívül-belül, az egész inventáriumot –, azokat a förtelmes és ominózus vörös bőrdíványokat – a ruhagyilkoló székeket stb... Hidd el, ezek nem lényeges, de elkerülhetetlenül szükséges dolgok, akkor, ha a „nagybányai ózonos levegő zöldjébe, a sasok országába”, a Noé galambjának szájából kivett zöld olajággal odalebbenő elemeket – okosabban, mint Tátrafüred, vagy mint Felső Bánya tette és teszi vagy tenné ugyanczt – odaédesgetni [óhajtsák]... (az utolsó szó elmosódott, olvashatatlan – M.J.)

Nekem megvan a programom, éppúgy, mint azoknak, akik velem oda jönnek –, de még akkor is kellemesen hat az idegekre a rend, a kényelem, ha ez nem feltétlen életszükséglete egyik vagy másikkak...

Ha csak lehet, szorítsad ki az újítást.

Bocsáss meg, hogy ilyen szabadon, kényelmesen írok, ma még egy jó csomó tennivalóm van hátra – egy egész hét levelezését kell megválaszolni, a legnagyobb részt a leutazás körül forog minden.

Szíves üdvözlötedet köszönöm.

Őszintén tisztelő barátod

Hollósy Simon

Ui. Gondolj Koltó mellé még más községekre is, hogy kéznél legyenek mind, ha kelleni fog.

(Nagybányai Múzeum irattára; leltári szám: III 659.)

Unbekannter Brief von Simon Hollósy
(Veröffentlicht von Jenő Murádin)

Der Bruch zwischen Hollósy und Nagybánya ist auf historische und persönliche Gründe zurückzuführen. Auch in diesem Zusammenhang ist das Dokument, das im Archiv des Museums von Nagybánya gefunden wurde, äußerst interessant. Es ist ein Brief von Hollósy und handelt von den Vorbereitungen auf den letzten Sommer in Nagybánya. Der Brief aus München ist an Sándor Gellért, den Bürgermeister von Nagybánya, gerichtet. Hollósy schreibt ihm darin über seine Pläne und unter anderem auch über den Gedanken – mit dem er sich schon zu dieser Zeit, im Frühjahr 1901 trug –, von Nagybánya wegzuziehen und die Schule nach Felsőbánya, Koltó oder eben in das entfernt gelegene Tátrafüred umzusiedeln.